

המרכז לסיוע משפטי

דף מידע: זכויות עובדים ועובדות בתקופת משבר הקורונה

נערים וצעירים רבים (כמו גם עובדים אחרים) עובדים בעסקים שלאחרונה פעילותם הוגבלה או נפגעה: בתי קפה, מסעדות, חנויות ועוד. מעסיקים נאלצים לפטר עובדים או להוציאם לחופשות ללא תשלום (חל"ת), וכך עובדים נשארים ללא מקור הכנסה לפרק זמן לא ידוע.

בדף מידע זה ניתן מידע על הזכויות השונות והאפשרויות שעומדות בפני אותם עובדים ועובדות. שימו לב, המידע בדף מידע זה מכוון לעובדים שהם בני נוער או צעירים ולסוג העבודות הנפוצות בקרב אוכלוסייה זו. למידע לגבי עובדים אחרים מומלץ להיכנס לאתר "כל זכות".

מה הזכויות במקום העבודה?

- למעסיק מותר להוציא עובד לחל"ת, רק אם העובד מסכים לכך.
- כלומר, בכל מקרה העובד רשאי לסרב לצאת לחל"ת, אך אז יתכן ויפוטרו מעבודתו. אם יפוטרו ובתנאי שהעובד מועסק למעלה משנה במקום (ושאין חוזה שקובע הסדר אחר) – **העובד זכאי לפיצויי פיטורין**.
- אם עובד מוצא לחל"ת בלי הסכמתו, הוא יוכל להודיע על **התפטרות בשל הרעת תנאים**, ולהיות זכאי גם כן לפיצויי פיטורין. שימו לב שלפני התפטרות בשל הרעת תנאים ("התפטרות בדין מפוטרי") יש להודיע **מראש** למעסיק על הכוונה להתפטר, לתת לו פרק זמן לתיקון הפגיעה בתנאים, ורק לאחר מכן ניתן להתפטר.
- גם במקרה שהמעסיק **מפחית את כמות המשמרות או את השכר** ניתן להתפטר באופן דומה, בגין הרעת התנאים.
- בכל מקרה, אם עובד פוטר או התפטר (ולא אם הוצא לחל"ת) הוא זכאי **לפדיון של ימי החופשה** שצבר במהלך העסקתו. בנוסף, לפני הפיטורין על המעסיק לתת **הודעה מוקדמת** או לשלם את שווייה בכסף.
- עובד שבמהלך תקופת עבודתו נדרש להיכנס **לבידוד** זכאי לתשלום דמי מחלה מהמעסיק. אין צורך לפנות לרופא ולבקש אישור מחלה ("סיקים") אלא די למלא טופס הצהרה שנמצא באתר משרד הבריאות ולהציגו בפני המעסיק. שימו לב שתשלום דמי המחלה הוא, לרוב, חלקי: בגין יום המחלה הראשון לא מקבלים שכר, בגין יום המחלה השני והשלישי מקבלים דמי מחלה בגובה 50% מהשכר ורק החל מיום המחלה הרביעי והלאה מקבלים שכר. בנוסף, תשלום דמי המחלה הוא רק עד מכסת ימי המחלה שהעובד צבר במקום העבודה. לכן, עובדים עם ותק של עד כמה חודשים במקום העבודה או כאלו שאין בידם די ימי מחלה לא יקבלו שכר מעבר לימי המחלה הצבורים. ניתן לבקש מהמעסיק לנצל את ימי החופשה בתשלום, אם ישנם, בימים הנותרים.

בכל מקרה, אסור למעסיק לפטר עובד בגלל שנדרש לשהות בבידוד ביתי וכמובן אסור לדרוש ממנו להגיע לעבודה (וגם לא לאפשר לו לעשות כך, אפילו אם העובד רוצה).

האם יש זכויות מול ביטוח לאומי?

- **דמי אבטלה** : עובד שהוצא לחל"ת שאורכה לפחות חודש או עובד שפוטר יכול להיות זכאי לדמי אבטלה. זאת רק אם הוא בן 20 ומעלה ואם יש בידיו לפחות 12 תלושי שכר במהלך התקופה של 18 החודשים האחרונים. לא משנה מאיזה מקומות עבודה תלושי השכר ולא משנה בנוגע לאיזה היקף עבודה (אפילו יום עבודה אחד מספיק). חיילים משוחררים ומסיימי שירות לאומי יוכלו להיות זכאים לדמי אבטלה, לעיתים, גם אם יש בידם פחות תלושי משכורת. בשביל לקבל דמי אבטלה יש להירשם באופן מיידי בלשכת התעסוקה (ניתן להירשם באתר לשכת התעסוקה) ולאחר מכן להגיש תביעה בביטוח לאומי (ניתן להגיש תביעה מקוונת מבלי להגיע לסניף). שימו לב, בנוגע למי שגילו עד 28 דמי האבטלה יהיו בגובה של כ-60%-50% מהשכר שקיבל.
- **הבטחת הכנסה** : מי שאינו עומד בתנאים לקבלת דמי אבטלה, יוכל לעיתים לקבל הבטחת הכנסה. הזכאות במקרה הזה אינה תלויה בהצגת תלושי שכר ממקומות עבודה קודמים, אך מוגבלת לבני 20 ומעלה שאין בבעלותם נכסים (כגון, מספר רכבים או אופנועים). גם בשביל לקבל הבטחת הכנסה יש להירשם באופן מיידי בלשכת התעסוקה (תן להירשם באתר לשכת התעסוקה) ולאחר מכן להגיש תביעה בביטוח לאומי (ניתן להגיש תביעה מקוונת מבלי להגיע לסניף). סכום הבטחת ההכנסה נמוך מסכום דמי האבטלה, ובמרבית המקרים יעמוד על 1,409 ₪
- **תשלום דמי ביטוח לאומי** : החובה לשלם מדי חודש דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות לא בוטלה. מעסיק שהוציא עובד לחל"ת מחויב לשלם את דמי הביטוח הלאומי בחודשיים הראשונים של החל"ת. עובד שפוטר, ואינו מקבל דמי אבטלה או הבטחת הכנסה, נדרש לשלם בעבור עצמו את דמי הביטוח הלאומי עד למציאת עבודה חלופית.

מציאת עבודה אחרת

- לעובד שפוטר או שהוצא לחל"ת מותר כמובן למצוא עבודה אחרת.
- אם העובד הגיש תביעה לקבלת דמי אבטלה או הבטחת הכנסה בביטוח הלאומי, חשוב לעדכן את תחילת העבודה החדשה בלשכת התעסוקה, כדי להימנע מיצירת חוב בהמשך.

מוזמנים לפנות אלינו עם שאלות נוספות

ניתן לפנות באמצעות טלפון שמספרו 02-5456303

או באמצעות הוואטספ שמספרו 050-4597212